

REVISTA ECONOMICĂ.

ORGAN FINANCIAR-ECONOMIC.

Organul oficial al „SOLIDARITĂȚII“, asociațiune de institute financiare ea însoțire.

Apare odată pe săptămână.

Membri ai asociațiunii „SOLIDARITATEA“ sunt:

Agricola (Ecia), Agricola (Hunedoara), Agricola (Lugoș), Agricola (Sebeșul-săsesc), Albina, Ancora, Ardeleana, Arieșana, Armonia, Auraria, Aurora (Baia-mare), Avrigeana, Bănățana, Banca Poporală (Caransebeș), Banca Poporală (Dej), Banca Poporală, (Arpașul-inf.) Berzovia, Bihoreana, Bistrițana, Bocșana, Brădetul, Buciumana, Cassa de păstrare (Mercurea), Cassa de păstrare (reuniune) (Săliște), Câmpiana, Cârțișoreana, Chiorana, Chișeteiana, Codreana, Coșrul (Buteni), Codru (Lupșa), Comuna, Concordia (T.-Uzdin), Cordiana, Coroana (Bistrița), Coryneana, Creditul, Crișana, Cugiereana, Decebal, Detunata, Doina, Drăganul, Dunăreana, Economia (Cohalm), Economul, Făgetana, Frăția, Frățietatea, Furnica, Geogeană, Gloria, Grănișterul, Hațegana, Insoțire de credit (Veștem), Institut de credit (Mehădia), Institut de credit (Gavoșdia), Isvorul (Sângeorgiu), Isvorul (Sebeșul-inf.), Iulia, Lăpușana, Ligediana, Lipovana, Luceafărul, Lumina, Mărgineana, Mercur, Mielul, Minerva, Munteana (Corniareva), Murășiana, Murășianul, Maramurșana, Nădlăcana, Negoiul, Noiana, Olteana, Oraviciană, Orientul, Patria, Piatra, Plugarul (Cacova), Plugarul (Săcădate), Poporul (Lugoș), Poporul (Săliște), Porumbăceana, Progresul, Reuniunea de impr. și păstrare (Iva-mare), Rîureana (Cap.-Mănăștur), Săcana, Sătmăreana, Sebeșana (Caransebeș), Șoimul (Vașcău), Sebeșana (Sebeșul săs.), Secășana, Selăgeana, Sentinela, Șercăiana, Silvania, Speranța (Hosman), Steaua, Șoimul (Uioara), Tărnăveana, Țibleșana, Timișana, Unirea, Vatra, Victoria, Viitorul, Voileana, Vlădeasa, Vulturul (Sânămărtin), Vulturul, (Tășnad), Zărândeana, Zlăgheana.

Prețul de prenumărare:

pe 1 an K 12.—, pe 1/2 an K 6.—

Redactor responsabil:

CONSTANTIN POPP.

Taxa pentru inserțiuni:

de spațiul unui cm³ câte 10 fileri.

Contractele de serviciu ale mobilizațiilor.

Una din multele chestiuni, pe cari le-a scos la suprafață războiul actual este și chestiunea contractelor de serviciu, a existenței viitoare, a celor chemați sub drapel, chestiune, ce va deveni de cea mai mare actualitate imediat după terminarea războiului.

Miile de impiegați de tot soiul, cari și-au părăsit ocupațiile, posturile, pentru a-și împlini datoria față de patrie, reîntorși, după terminarea războiului, la vetrele lor, se vor anunța pentru continuarea serviciului la foștii lor patroni, în presupunerea și în justa așteptare, că funcțiile, ce le-au ocupat înainte de războiu, le vor fi rămas rezervate și pentru timpul de după războiu.

Este de sperat, că numai în puține cazuri vor afla impiegații uși închise, în direcția aceasta, la patroni, și că, în majoritatea cazurilor patronii, privați, ca și instituții, în considerarea împrejurărilor excepționale, ce au subversat, dar și a presiunii morale, ce-o vor simți, își vor întimpină pe foștii impiegați cu toată prevenirea, și le vor oferi iarăși existența, ce au avut-o înainte de războiu.

Se vor ivi însă fără îndoială și cazuri, unde războiul și părăsirea serviciului din partea impieगतului vor fi considerate ca un motiv binevenit pentru unii patroni, pentru resilierea, desfacerea contractului de serviciu dintre ei și impiegați.

În fine nu este eschisă nici posibilitatea, ca unele întreprinderi să fi avut să sufere atât de mult în urma războiului, încât în adevăr să fie necesitate a-și reduce mai mult ori mai puțin personalul. Cel mai complicat caz însă, care asemenea va obveni, este când patronul în interesul continuității și a bunului mers al afacerii sale, a fost nevoit să-și angajeze în interval, în locul impiegaților sei mobilizați, alte puteri de lucru, de cari acum, sau nu se poate sau nu voiește să se degajeze — de dragul foștilor săi impiegați.

Se naște acum întrebarea, cum vor putea fi aduse în concordanță diversele interese, ce se ciocnesc în cazurile amintite mai sus și cum se vor putea aplană conflictele, ce se vor naște, deoparte între patroni și foștii lor impiegați, iar de altă parte între cele două grupe de impiegați, vechi și noi, ale diferitelor întreprinderi.

Legea nu oferă în privința aceasta puncte de orientare, pentru că nu a prevăzut cazul războiului, și mai ales nu, al unui războiu atât de îndelungat, ca cel prezent.

Și cum în aceasta chestiune, de o importanță atât de capitală, cei mai slabi, impiegații nu pot fi lăsați fără scut și la discreția celor mai tari, a patronilor, față de cari, declarat odată conflictul, în cele mai multe cazuri ar succumbă — singura chemată a da o soluție mulțămitoare acestei chestiuni este puterea statului.

Statul are nu numai putința, dar și înalta datorie a luă sub ocrotirea sa, pe ceice, urmând glasului său de chemare, și-au expus viața

pentru patrie — ca după terminarea războiului, să-și poată redobândi existența, acolo, unde în privința aceasta nu ar întâmpina bunăvoință și prevenire din partea foștilor lor patroni sau li s'ar refuza — nemotivat — reangajarea în funcțiile deținute înainte de războiu.

Va trebui statul să impună, în mod obligator, tuturor întreprinderilor din țară, susținerea contractelor de serviciu ale angajaților lor, în ființă înainte de războiu și să admită abateri dela aceasta normă generală numai în cazuri motivate și numai acolo, unde se dovedește că menținerea, reangajarea personalului dinainte de războiu periclitează — în urma situației schimbate — în aceeași măsură întreprinderea în existența sa, precum pierderea postului său ar primejdi existența individului și a familiei sale.

Executarea practică a unor astfel de norme întâmpină, de sigur, mari dificultăți. Vor trebui însă căutate și aflate din partea factorilor chemați, căile și mijloacele pentru învingerea tuturor dificultăților. În caz contrar și dacă miile și zecile de mii de angajați de tot soiul, reîntorși din războiu, vor fi lipsiți de orice scut al statului întru redobândirea funcțiilor și ocupațiilor lor, pe cari nu din vina lor le-au părăsit, — pe lângă enormul număr al invalizilor de războiu — țara va fi inundată, tot ca o urmare a războiului, și de un imens număr de oameni lipsiți de lucru. Or, aceasta nu poate fi și nu este în interesul nici al statului și nici al societății.

În ce privește întreprinderile românești, sub cari înțelegem aici mai ales băncile noastre, și puținele întreprinderi de altă natură, de cari dispunem, nu ne îndoim, că acestea își vor face datoria față de colaboratorii și îndrumătorii lor credincioși din vremile de pace, chiar și fără o presiune mai înaltă, bine știind că aceștia, în urma stărilor specifice dela noi, merită și sunt avizați la îndoita considerație din partea celor în puțință a le oferi scut și ocrotire. Ne-o chează această frumoasă pilde de solitudine, cu care — cu toată durata neașteptată a războiului — întreprinderile noastre financiare au împărțit și până acum pe funcționarii lor și familiile acestora, oferindu-le și în aceste vremuri, deopotrivă de grele și pentru ele, sprijinul lor, fără de care de sigur numeroase familii ar fi fost expuse celei mai negre mizerii.

Importanța nobilitării plantelor în timpul războiului și după terminarea acestuia.

(Urmare).

Despre problemele referitoare la nobilitarea plantelor agricole adăugăm pe scurt, la cele expuse în Nr. nostru trecut următoarele:

Din *grâul* unguresc, ca și din cel gălaș (fără tepi) de Diószeg și Somogy se află acum soiuri numeroase nouă în cantități mai mari, cari, conform experiențelor făcute, produc pro jugărul catastral cu 2—3, în împrejurări favorabile cu 4—5 măji metrice mai mult, decât soiurile vechi. Greutatea răspândirii acestor soiuri rezidă în împrejurarea, că un soi se dovedește mai bun într-o regiune sau chiar pe o economie și unele soiuri nobile nouă pe un loc nu dau nici un plus de recoltă, pe altele însă un plus considerabil. Sunt apoi economii în număr mai mare, cari agonisându-și astfel de grâu nobilitat, îl cultivă de trei ani cu cel mai bun succes pe teritoriile de mai multe sute de jugăre.

Conform experiențelor de până acum, plusul de producție al grânelor nobile, deja existente, se poate evalua în termen mediu la 2 măji metrice pro jugăr. În caz de răspândire generală a acestor soiuri, teritoriul de 6 milioane jug. cat., cultivat cu grâu în întreaga țară, ar da un plus de producție anuală de 12.000.000 măji metrice. Săcotească marea metrică numai cu K 20.—, s'ar obține o valoare anuală în plus de K 240.000.000. E evident deci, că răspândirea acestor soiuri este de dorit să se facă în timp cât mai scurt și pe întinderi cât mai mari.

Dar cu aceasta, firește, nu s'a făcut totul; soiurile de grâu nobilitate se pot nobilita încă și mai mult, până se vor obține, prin încrucișare, astfel de soiuri nouă, cari vor fi mult superioare celor existente.

Precum s'a ajuns la noi pe terenul nobilitării grâului la rezultate pozitive și prețioase, de asemenea s'a ajuns și în ce privește nobilitarea *orzului* și *ovăsului*, deși aceste soiuri se vor pune în circulație numai în viitor.

Frumoase rezultate s'au obținut și pe terenul nobilitării *săcării*; însă totuși dintre felurile cereale spicoase nobilitarea acesteia s'a dezvoltat mai puțin.

Afară de nobilitarea numitelor plante este de o importanță deosebită nobilitarea *porumbului*. Cățiva cultivatori lucrează cu rezultate foarte frumoase la perfecționarea porumbului; cu toate acestea avem încă foarte mare lipsă de soiuri nobilitate pentru introducerea acestora pretutindeni în țară.

Frumos progresaază și nobilitarea *cartofilor*; dar în lipsa mijloacelor materiale, munca pusă în serviciul acestei cauze nu a ajuns pe treapta, ce ar fi de dorit, cu toate că problema perfecționării acestei plante ar fi de importanță deosebită în interesul ridicării puterii de producție a economiilor din regiunile muntoase și nisipoase.

Din cauza susnumită și totodată și din cauza piedecilor, ce se întâmpină la valorizarea seminței, nobilitarea *napilor de zahăr* și de *nutreț* abia se dezvoltă sistematic; cu toată prin nobilitarea acestora deoparte s'ar asigura soiuri mai viguroase și mai productive, de altă parte agricultorilor, ce s'ar ocupa cu nobilitarea lor, li s'ar deschide izvoare nouă de venit, cu o cale s'ar sistă și importul, în preț de mai multe milioane, a seminței de napi, ameliorându-se astfel în mod esențial bilanțul comercial al țării.

Pe lângă nobilitarea diferitelor soiuri de cereale spicoase, porumb și cartofi ar putea să aibă un mare rol în economia țării și nobilitarea *plantelor de nutreț*. Adevărat, că aceasta ar reclama însemnate mijloace materiale, dar, odată făcută, ar servi drept *cea mai sigură bază la dezvoltarea mai departe, în proporții mari a culturii animalelor*.

Doar se știe, că baza culturii animalelor este producțiunea de nutreț. În multe locuri s'ar răspândi în proporții mai mari cultura animalelor, dacă ar fi la dispoziție teritoriile mai extinse pentru producțiunea de nutreț și sunt foarte multe locuri unde nu se face o cultură mai de seamă a animalelor, pentru că agrii nu sunt potriviți pentru cultura plantelor de nutreț, fiind pământul nisipos sau altfel slab. Sigur, că și aici s'ar îmbrățișa cultura animalelor, dacă agricultorii ar avea la dispoziție plante de nutreț, potrivite pentru acel sol.

E evident deci, că prin nobilitarea plantelor de nutreț și răspândirea lor în cele mai largi cercuri s'ar produce condiții mult mai favorabile în țară. Nutrirea mai corăspunsătoare a poporului, îngrășarea animalelor, economia laptelui și ca cel mai nemijlocit folos ocazia de a produce *mult gunoiu* pe seama pământului, ceea ce servește iarăși pentru sporirea producțiunii plantelor.

Să luăm în considerare, ce avantajii s'ar prezenta pentru cultivatori și pentru țară, dacă, s. e., de pe un jug. cat. s'ar recolta, în loc de 20 măji metrice de fân, 30 sau mai multe măji și că în loc de 30—40 măji metrice de fân de lucernă s'ar recolta cu 10—15 măji metrice mai mult. Vom vedea astfel fără îndoială, importanța nobilitării plantelor de nutreț.

Pe baza acestora se poate susține, că nobilitarea plantelor de nutreț este de o importanță tot așa de mare ca și aceea a cerealelor, anume în direcția ca pe seama teritoriilor, pe cari se produc plante de nutreț slabe, să se introducă plante de nutreț mai bune, iar pe teritoriile productive să se introducă soiuri noi, superioare celor de până aci.

În această direcție s'a și făcut primul pas, anume, prin experimentări, s'a scos la iveală un soi de lucernă, care și în locurile sărace și în cele nisipoase dă două cosituri pe an. Ne putem închipui ce foloase va aduce răspândirea acestui soi de lucernă, când și locurile aproape neproductive din întreaga țară vor da două recolte bune de nutreț.

În direcția aceasta lucrează cu succes *Institutul regnicolar pentru nobilitarea plantelor*, care, punându-i-se din an în an, la dispoziție mijloace financiare mai considerabile, va produce soiuri tot mai alese de plante agricole.

Problema aceasta mare se va putea rezolva însă cu deplin succes numai dacă ea va fi îmbrățișată și de particulari din diferitele regiuni ale țării. De aceea lucrarea va trebui organizată sistematic, după războiu, din partea statului și cu concursul particularilor, pentru că numai așa ea va putea să devină un izvor de bunăstare, de îmbogățire și de întărire a tuturor.

De încheiere cităm câteva cuvinte dintr'un raport asupra modului de procedare a unui agricultor, care ține, între altele, seamă și de nobilitarea plantelor din economia sa.

Iată ce se spune în acel raport:

Pretutindeni ordine și dispoziții raționale. Pământul se lucrează cu cele mai perfecționate unelte și *sămănăturile*, urmate în *rotații* recunoscute ca mai bune, se cultivă prin *selecțiune naturală*, așa că din an în an se sămăna tot mai bună sămânță pe întin-

sele locuri. *Se aleg spicele de grâu cele mai frumoase* ca să servească de sămânță pentru altă cultură. Și ca la spicoase, se procedează la toate celelalte plante agricole. Așa, că gospodăria devine din an în an mai înfloritoare, ca și în țările din apus.

Această cale va trebui urmată pe viitor de către toți agricultorii noștri mari și mici. Ea este singura cale, care va reformă din fundament agricultura noastră și va produce bunăstare în toate părțile.

Plățiți datoriile!

Sub titlul acesta „Unirea“ din Blaj publică, în numărul său dela 12 crt., la loc de frunte, un foarte cuminte articol, în care îndeamnă mai ales populațiunea noastră rurală, ca din prețurile extraordinar de urcate, ce le realizează azi din toate produsele sale, cereale, ca și vite etc., să caute a-și plăti, a-și ușura datoriile, adeseori apăsătoare, ce le are pela bănci și mai ales la particulari.

Ar fi bine — zice „Unirea“ — dacă preoții și intelectualii noștri dela sate ar prinde într'un sistem chestiunea aceasta de capitală importanță, și s'ar interesa, cu deamănuntul de situația oamenilor noștri, stăruind cu râvnă apostolică pentru depurarea datoriilor, ce le au poporeniilor lor. Preoțimea să profite de împrejurări, pentru a scăpa poporul din ghiarele datoriilor, acum, când se dă prilejul cel mai potrivit și se poate face aceasta mai ușor.

În direcția aceasta s'ar putea face un adevărat apostolat. Fiecare preot își cunoaște oamenii în toate ale lor amănunte; un pic de cumintenie pastorală, tragere de inimă, cum se cade, și câte o comună se poate pune în picioare pe secole înainte.

Oamenii să nu-și prădeze pe lucruri de nimic banii câștigați, să nu umble a speculă în afaceri, ce trec peste puterile lor, ci să se scape mai întâiu de năcazuri, de cari în vremuri normale numai cu uriașe greutate se pot elibera. O moșie cât de mică, liberă de orice datorie, care adeseori crește nu numai prin camete, ci mai ales prin spesele împreunate cu ea, cum sunt interesele de întârziere, provocările, spesele de cancelarie și advocaționale, execuțiunile inevitabile, se poate considera totdeauna de o dublă valoare, decât una, fie cât de mare, înădușită de datorii grele și de termene de plătire infinite.

Iată niște sfaturi și îndemnuri salutare și de actualitate, cari, în interesul obștei, ar fi de dorit să fie auzite și urmate în cercuri cât mai largi ale intelectualilor și țăranilor noștri, căci privesc în adevăr o cauză mare a viitorului poporului nostru dela sate.

AGRICULTURA.

Situațiunea agricolă.

În **Ungaria**. Ministerul de agricultură a publicat, pe baza rapoartelor întrate dela referenții agricoli și dela inspectoratele agricole din țară următorul raport despre *situațiunea sămănăturilor și a agriculturii* dela 7—10 Iunie:

Dela 28 Maiu până la 7 Iunie temperatura a fluctuat, fiind mai mult timp nouros și umed la înălțimea normală. Dela 7—10 Iunie însă a domnit, pe lângă un timp statornic senin, o ferbinteală neobicinuit de mare.

În timpul celor 14 zile trecute a plouat pretutindeni, cu deosebire în ultimele zile ale lunii Maiu și la 4 și 5 Iunie, când au dat ploi peste întreaga țară. În zilele următoare până în 7 Iunie au dat ploi cu furtuni mai mult de natură locală. Distribuția ploii a fost foarte diferită, așa că cantitatea ei a variat între 6 și 150 milimetri.

Ploile cele mai mari (75—150 milimetri) au dat mai ales în părțile sudice ale țării. Ploi de 50—75 milimetri au căzut în comitatele Hunedoara, Bihor, Hajdu, Sabolci, Iasigia-Cumania mare-Solnoc, Bichiș și Cianad, mai departe în regiunile sudice ale Banatului.

În cele mai multe regiuni ale țării ploile au variat între 20 și 40 milimetri; mai puțin de 20 milimetri numai în stânga Dunării și în părțile ostice ale Ardealului. În singuratiche locuri ploile nu au ajuns nici la 10 milimetri.

Ploile au fost împreunate parțial cu furtuni și grindină. Grindină s'a anunțat din singuratiche cercuri ale comitatelor Pesta, Somogy, Zala, Ung și Timiș, totuși ea nu a cauzat nicăiri pagube mai mari, pentru că a fost mai mult mărunță și amestecată cu ploaie.

Ploaia caldă îmbelșugată, după seceta din luna Maiu, a avut o influință excelentă pentru dezvoltarea sămănăturilor. În regiunile, unde cantitatea ploilor a fost mai considerabilă, nădejile pentru recolte bune nu numai s'au întărit, ci ele s'au și mărit. Poate să ne servească spre liniștire împrejurarea, că ameliorările sunt mai considerabile tocmai în acele regiuni ale țării, cari trag mai mult în cumpănă cu privire la producțiunea de bucate. Contrar acesteia este totuși fapt, că în regiunea nord-ostică a țării și în jumătatea ostică a regiunii ardelene, adevărat acolo unde au fost ploi mai puține, decum ar fi trebuit, prospectele recoltelor s'au micșorat încâtva — mai ales la spicoasele de primăvară — și, dacă acolo nu vor urmă îngrabă ploi din belșug, se poate aștepta o micșorare și mai însemnată a recoltelor.

În aceste regiuni însă ploile sunt necesare nu numai pentru spicoasele de primăvară, ci și pentru plantele de prășit (săpat), dintre cari porumbul în unele locuri nu a putut nici măcar răsări. După ferbințelile neobicinuite ale ultimelor zile au trebuință iarăș de ploaie și plantele de prășit și de grădină din celelalte regiuni ale țării, cu toată ele în genere sunt foarte frumoase și prămit o recoltă foarte bună.

Timpul a fost favorabil și plantelor de nutreț, cari, cu excepția regiunilor lipsite de ploaie, au dat recoltă bună; mai departe timpul a fost favorabil dezvoltării viței de vie și poamelor, ale căror bune prospecte de recoltă se mențin și pe mai departe.

Având în vedere toate acestea, perioada de 2 săptămâni trecută se poate considera în genere favorabilă, atât cu privire la spicoase, anume la cele de toamnă, cât și cu privire la plantele de prășit, la cele de grădină, de nutreț, vița de vie și poame, și dacă și în regiunile lipsite până acum de ploaie ar da în scurt timp ploile așa de necesare, situația agricolă generală ar fi foarte satisfăcătoare în toată țara.

După datele primite acum de nou asupra prețurii calitative a celor patru feluri de cereale spicoase principale, grâul promite pe jumătate o recoltă bună, un pătrar o recoltă bună-mijlocie și alt pătrar recoltă mijlocie, săcara în partea cea mai mare o recoltă bună și alta mijlocie, orzul și ovăsul recoltă în parte precumpănitoare mijlocie și în parte bună.

(Aici urmează apoi datele specificate din toate comitatele din țară, indicându-se în cifre starea grâului, săcării, orzului și ovăsului, anume foarte bună cu 1, bună cu 2, mijlocie cu 3, slabă cu 4 și rea cu 5.)

Din cifrele de detalii, adunate aici, se formează numărul comitatelor a căror recoltă este clasificată cu bună, mijlocie și slabă cum urmează:

	Grâu	Săcară în comitate:	Orz	Ovăș
bună (2)	24 (22)	21 (19)	14 (19)	16 (18)
bună-mijlocie (2—3)	15 (6)	14 (4)	6 (8)	7 (8)
mijlocie (3)	16 (28)	20 (32)	34 (29)	29 (22)
slabă-mijlocie (3—4)	2 (—)	4 (—)	6 (2)	4 (6)
slabă (4)	6 (7)	4 (8)	3 (5)	7 (9)

(Cifrele date în paranteză indică clasificarea dela 29 Maiu.)

Conform acestei consemnări prospectele recoltei *sămănăturilor de toamnă* (grâu, săcară) s'au îmbunătățit considerabil, cele ale *sămănăturilor de primăvară* (orz, ovăș) s'au micșorat încâtva, ceea ce este a se atribui în partea cea mai mare împrejurării, că în regiunile, unde a fost lipsă de ploaie, orzul și ovășul, și de altfel cam slabe, în urma secetei au rămas îndărăt în desvoltare.

Grâul a înspicat acum pretutindeni și înfloreste. Spicele sunt destul de mari unde a plouat deajuns. Sămănăturile în regiunile cele mai importante sunt în genere destul de dese și puternice, parțial însă, mai ales cele de pe proprietățile micilor agricultori, cari nu au putut să le deie destulă îngrijire, sunt amestecate cu buruieni. În regiunile, unde a fost lipsă de ploi, se găsește și sămănături mici, rare și slabe, cari urmând timp favorabil se pot încă îmbunătăți în mod însemnat, cari însă din cauza că sunt rari nu vor mai putea da o recoltă deplin satisfăcătoare. Aceste sămănături slabe, cari se găsește mai ales în comitatele nordice și nordvestice, în asemănare cu prospectele bune ale recoltelor din regiunile mari producătoare de grâu, sunt neînsemnate și abia vor mai putea să implinească nădejile proprietarilor lor, de altă parte însă, în cazul cel mai rău, nu vor putea să influențeze esențial prospectele recoltelor în genere.

Din 6 comitate s'a anunțat ivirea ruginei pe foi, aceasta însă se semnalează numai la foile de din jos și numai în măsură neînsemnată. Se poate stabili astfel în genere, că în acest an sunt plângeri cu mult mai puține asupra ruginei și insectelor decât în anii precedenți.

Săcara, partea cea mai mare, a înflorit și formarea grăunțului progresează puternic; în regiunile nisipoase din sud începe deja să se coacă. Spicele în deobște sunt frumoase, mari și pline, ceea ce este a se atribui timpului foarte favorabil. Paiul este în partea cea mai mare a țării destul de înalt; numai în regiunile, în cari nu au fost ploi deajuns în Maiu se arată nemulțumiri în această privință. În aceste regiuni se găsește multe sămănături rare, mici și mestecate cu buruieni.

Orzul ar avea trebuință pretutindeni de ploi îmbelșugate pentru dezvoltare. Sămănăturile de toamnă au dat cea mai mare parte în paiu, cele de primăvară încep să deie acum. Dezvoltarea spicului a fost influențată favorabil de timp, în cea mai mare parte a țării, în ultimele două săptămâni; unde însă nu a plouat deajuns se arată o dare îndărăt puțin însemnată. Acolo sămănăturile se desvoltă cu greu, spicele sunt scurte și paiul mic. Aceste sămănături sunt în tot cazul acum mai slabe decum au fost semnalate în raportul precedent.

Ovăsul se desvoltă frumos în regiunile, în cari a plouat deajuns, aici el dă în paiu, iar în regiunile sudice începe să înspice; acolo însă unde au fost ploi puține, dezvoltarea lui a întârziat, este mic și parțial

incepe a se îngălbinî. Peste tot ar trebui ploii, ca dezvoltarea lui să se reculeagă. Parțial lema melonopus îi face stricăciuni.

Porumbul, în urma ploilor din timpul din urmă, se desvoltă pretutindeni foarte frumos, anume sămănăturile timpurii, cu excepția comitatelor din nord, unde a ploat puțin. Aici sămănăturile sunt mai slabe, în singuraticile locuri rare și pline de buruieni, mai ales sămănăturile târzii, așa că în singuraticile locuri ele au trebuit să se facă de nou. Primul prășit se face pretutindeni, în regiunea dintre Dunăre și Tisa se sapă chiar de a doua oară și pagube de insecte și șoareci nu se semnaleză din nici o parte.

Cartofii. Dezvoltarea lor a fost influențată favorabil de timp în ultimele 14 zile, așa că ei înfloresc frumos pretutindeni. Prășitul lor este în curgere. Ei nu au suferit de insecte, nici de pagube elementare. În genere sunt prospete de o *recoltă bună*.

Napii de zahar în genere se desvoltă bine, anume acolo, unde a ploat îndeajuns. În comitatele nordice, unde au dat puține ploii, ei sunt ceva mai slabi. Foile lor sunt în genere sănătoase, dese și de un verde închis. Grăpatul lor s'a sfârșit aproape pretutindeni, prășitul de a doua, respective de a treia oară, se face acum. Ploaia ar fi necesară în multe locuri pentru o favorabilă dezvoltare a lor mai departe.

Napii de nutreț se desvoltă bine în regiunile unde au dat ploii deajuns; în comitatele nordice însă, unde a ploat puțin, ei nu se desvoltă mulțumitor. Grăpatul și prășitul de a doua oară se fac acum. Pagube cauzate de insecte nu se semnaleză. În multe locuri se simte lipsă de ploaie.

Rapița în genere e frumoasă. Recoltarea ei se va putea face parțial după câteva zile. În genere se speră o *recoltă mijlocie*.

Plantele de grădină se desvoltă frumos, în urma ploilor mai recente, au întârziat însă unde nu au fost ploii. Se speră în genere o *recoltă bună*. În multe regiuni ploaia e necesară.

Fasolea se desvoltă bine mai pretutindeni și în multe regiuni înfloresce. În comitatele nordice este în genere slabă și se desvoltă încet din cauza secetei. În multe regiuni ea are trebuință de ploaie.

Celelalte păstăioase sunt foarte frumoase și se desvoltă bine, cu excepția celor din comitatele nordice, unde sunt mai slabe. Ele promet o *recoltă bună*.

Varza. Răsăditul acesteia s'a sfârșit aproape pretutindeni. *Prospectele recoltelor sunt bune*.

Hemeiul se desvoltă bine în genere. Săpatul de a doua oară a început.

Meiu și hrișcă se mai samănă și acum; sămănăturile timpurii au răsărit și se desvoltă satisfăcător, unde au dat ploii deajuns.

Cânepa și inul se desvoltă mulțumitor, unde au fost ploii; totuși în unele locuri dezvoltarea lor întârzie din cauza secetei.

Plantațiunile de tutun s'au răsădit pretutindeni și se desvoltă satisfăcător; acum ele se prășesc. În puține locuri se semnaleză stricăciuni făcute de insecte, iar în unele locuri e necesară ploaie pentru dezvoltarea în mod favorabil a răsadurilor.

Dintre **plantele de nutreț artificiale** prima cositură a *trifoiului* a dat, cu puține excepții, *recoltă mijlocie*. În regiunile, unde a ploat mult, fânul de trifoiu a fost făcut în condiții nesatisfăcătoare. Acum el se transportă.

Prima cositură a *lucernei* a dat o *recoltă bună-mijlocie* și acum se transportă. A doua cositură promise și ea o *recoltă bună*, unde au fost ploii.

Măzerichia se desvoltă în genere bine și s'a îmbunătățit mult în urma ploilor mai recente. Dezvoltarea a întârziat ceva în locurile lipsite de ploaie.

Mohorul a răsărit și se desvoltă bine în regiunile unde au dat ploii, iar în regiunile unde a fost secetă situația lui este slabă. El se mai samănă și acum unde și unde. El reclamă ploaie cât de îmbelșugată....

Livezile naturale se cõlesc pretutindeni și recolta este mijlocie, cu excepția regiunilor lipsite de ploii. Calitatea fânului este în genere bună. Câratal se face acum succesiv. În unele locuri fânul a fost făcut în condițiuni mai rele din cauza ploilor.

Pășunile s'au îmbunătățit mult în urma ploilor mai recente și dau nutreț din destul pe seama vitelor, chiar și în regiunile mai lipsite de ploaie. De altfel ploaia este foarte de dorit în cele mai multe locuri.

Dintre **poame, marilele și mandulele** promet *recoltă mijlocie*, unde nu au fost atinse de brumă; deasemenea **vișinele și cireșele, prunele** o *recoltă sub mijlocie, nucile și alunele*, cu puține excepții, *recoltă bună*, asemenea și **merele și perele**. Stricăciuni făcute de insecte se semnaleză puține până acum. **Pepeii** au răsărit bine, acum se sapă. Ei reclamă ploii îmbelșugate. Celelalte poame: **agrișii, strugureii, smeura și fragile** promet o *recoltă bună-mijlocie*.

România (la finele lunii Maiu 1915 st. n.) Seceta simțitoare din cursul lunii precedente și primele două decade din Maiu a fost foarte dăunătoare atât lucrărilor agricole cât și mersului vegetației în general. Dacă ea ar fi persistat și în ultima decadă, negreșit că producțiunea agricolă a țării ar fi fost compromisă sau foarte redusă.

Ploile generale din ultima decadă precum și acelea ce au căzut numai în Muntenia și pe alocurea în Dobrogea la 5, 12 și 14 au fost foarte folositoare, căci au îndreptat pretutindeni starea sămănăturilor, care, la sfârșitul decadei a doua devenise foarte îngrijitoare.

În Muntenia și mai ales în partea sa dela apus, unde ploile din urmă au fost mai abundente și pe alocuri torențiale, au produs în unele părți chiar inundațiuni și stricăciuni. Totuși ploile au fost de un folos cât se poate de mare, vegetațiunea îndreptându-se pretutindeni și luându-și avântul cu putere. În multe părți unde în primele două decade nu se puteau face lucrările din cauza secetei, acum, pare că sunt împedcate de ploile prea multe.

Nu tot astfel se prezintă situația agricolă în Moldova. Aci pe lângă că în mare parte a lunii precedente, cât și în primele două decade din Maiu n'a ploat mai de loc, ba chiar ploile generale căzute în ultima decadă au fost mult mai puține și răspândite neuniform — sunt regiuni însemnate din centrul și partea sa nordică, în cari lipsa ploilor eră încă simțitoare la sfârșitul lunii Maiu.

În definitiv, cu toată întârzierea produsă din cauza răcelilor și a secetei în dezvoltarea vegetației și în executarea lucrărilor la timp, starea agricolă se prezintă cât se poate de îmbucurătoare la sfârșitul lunii Maiu; fiind totuși mai satisfăcătoare în câmpie și în Dobrogea ca în Moldova. Sămănăturile de toamnă au continuat a se desvoltă repede, în unele părți au crescut chiar prea mari și au fost culcate de ploii.

Mai în toată țara, în afară de părțile sale mai nordice, cătră sfârșitul lunii a dat spicul frumos la săcară în general și în mare parte la grăul și orzul de toamnă sămănate mai de timpuriu. Sunt însă sămănături, cari, fie, că au fost puse mai târziu și în condițiuni nu tocmai prielnice, fie că au suferit de răceală sau de secetă, se prezintă cam slabe, puțin înfrățite și rari, fiind acum înăpădite, și de rugină. Acestea vor suferi o scădere simțitoare a producțiunii lor, cu toată îmbunătățirea produsă de ploile din urmă. Sămănăturile de primăvară au progresat mai încet, din cauza timpului rece și uscat din cea mai mare parte a primăverii; cu toate acestea se prezentau, la finele lunii, destul de bine în Muntenia și în Dobrogea, mai mici și mai slabe în Moldova. Ploile din urmă și timpul mai cald le-a favorizat mult și a asigurat buna lor dezvoltare mai ales sămănăturile făcute de timpuriu și în ogoare de toamnă.

Sămănatul porumbului, întrerupt din cauza secetei, a reînceput după ploile din urmă și mai continuă în mare parte a țării; în multe părți se sămăna din nou sau se completează locurile pe unde a perit.

Porumbul sămănat mai de timpuriu și răsărit, progresează repede; el s'a și început a prăși în multe părți; cel pus mai târziu și împiedecat de a răsări din cauza uscăciunii pământului la suprafață, a răsărit pretutindeni după ploile din ultima decadă.

Asemenea a început în multe părți prășitul, complotatul sau răritul sfecelelor, al cartofilor, fasolei și a altor plante prășitoare sămănate mai din vreme. S'au sămănat, în urma ploilor căzute acum, nutrețuri artificiale ca: sorg, porumb, mei, parâng etc. unele dintre ele și chiar din acele puse mai înainte au și răsărit până la sfârșitul lunii.

Rapița pe unde a mai rămas a început a se seceră în ultimele zile ale lunii.

În ultima decadă s'a început săditul tutunului pretutindeni.

Fânatele artificiale, ca lucerna, au început a se cosi, ele având iarba mare și deasă. La acele cari s'au cosit înaintea ploilor, fânul nu s'a putut usca în bune condițiuni și s'a stricat; iar la cele necosite iarba s'a culcat.

Islazurile și pășunile, cari începuseră a se usca și chiar înroși în perioada de secetă, acum au dat din nou, având iarbă îndestulătoare pretutindeni.

Viile deși au suferit foarte mult din cauza brumei foarte groase și a înghețului din Aprilie, dar mai ales dela 6 și 7 Maiu, totuși se prezintă relativ destul de bine și par a avea mult rod. Stricăciuni mai mari au avut viile din Moldova, unde frigul a fost mai simțitor, dar și aci îndeosebi acele situate pe șesuri și pe văi. Podgoriile din Muntenia au suferit mai puțin, iar acele din câmpie mai de loc. Pretutindeni în cursul acestei luni s'a continuat cu săpatul, legatul și plivitul viilor, iar pe alocuri au început chiar a se ciupi lăstarii netrebuințioși. Stropitul și tratatul viilor în contra boalelor a început din a doua decadă; pe alocuri s'au tratat chiar și a doua oară, deși ploile au cam împiedecat această operațiune.

Pomi au vegetat cu vigoare, producțiunea lor variază după regiuni și specii. În orice caz fructe sunt în deajuns, în afară de caiși, zarzări, unele varietăți timpurii de pruni, cari au legat foarte puțin sau chiar deloc, cum și nucii, deoarece au suferit de brumele din urmă.

REVISTA FINANCIARA.

Situațiunea.

Sibiu, 17 Iunie 1915.

Situația atât în piața internațională, cât și în piața internă de bani este neschimbată dela ultimul nostru raport săptămânal incoace.

În Berlin discontul privat continuă a se menține la nivelul scăzut și a cotat $3\frac{1}{2}\%$, iar în London $2\frac{7}{8}\%$. În piața internă de bani s'au discontat cambii vieneze de prima bonitate cu $2\frac{1}{2}\%$, iar cambii budapestane, de aceeași bonitate cu $3\frac{1}{2}\%$.

CRONICĂ.

Examenul de maturitate la Școala comercială română din Brașov, s'a ținut în zilele de 11 și 12 crt. sub conducerea d-lui asesor consistorial *Mateiu Voileanu*, ca comisar-delegat al Consistorului arhidiecezan. Ministerul de comerț a fost reprezentat prin d-l *Wilhelm Paul*, președintele Camerei de comerț și industrie din Brașov, iar ministerul de culte prin d-l *Dr. Petru Ionescu*, consilier ministerial.

S'au supus la examen 28 elevi și eleve, dintre cari au fost declarați maturi cu *foarte bine*: Elena Voileanu și Octavian Șuteica. *Cu bine*: Traian Chipară, Ioan Coltofeanu, Liviu Hertia, Petru Maniu, Stefan Popoviciu, Coriolan Stoicănescu și Aurelia Vernichescu. *Cu suficient*: George Anca, Veturia Baciu, George Bidu, Nicolae Bogdan, Costin Furnică, Petru Gal, Letiția Lepa, Francisc Lissai, Eugen Mețianu, Dumitru Pop, Ilie Selegian, Liviu Sciopon și Olga Stoicevici.

POSTA REDACȚIUNII.

Mai multora. Sapa de mână cu o roată se găsește de vânzare în oricare depozit de mașini agricole din orașele mai mari. În Sibiu vinde astfel de mașini firma *Karl Fr. Jickeli* (Filiala din Piața-mare). Comanda făcută mai pe urmă va sosi în timp de circa o săptămână. Prețul K 20.

SUMAR.

Contractele de serviciu ale mobilizațiilor. — **Importanța nobilității plantelor în timpul războiului și după terminarea acestuia.** — **Plăți datorite!** — *Agricultura*: Situațiunea agricolă. — *Revista financiară*: Situațiunea. — *Cronică*: Examenul de maturitate la Școala comercială română din Brașov. — *Posta redacțiunii*: Mai multora.

„CODRU”,

instituit de credit și economii, soc. pe acții în Lupșa.

PROVOCARE.

Înstitutul de credit și economii „Codru” din Lupșa amăsurat § 9 din Statute prin aceasta provoacă pe proprietarii titlilor provizorii a acțiilor numerii: 16, 17, 19, 28, 29, 30, 33, 58, 59, 60, 61, 151, 152, 157, 158, 159, 160, 161, 660, 661, 667, 678, 679 a-și achita în termen de 30 zile dela ultima provocare capitalul restant, la din contră își pierd titlul de drept la acții.

„Insoțirea de credit din Feldioara“.

„Földvári hitelszövetkezet Földváron“.

CONVOCARE.

Onor. membrii ai «Insoțirii de credit din Feldioara» prin aceasta se concheamă la

a VI-a adunare generală ordinară,

pe ziua de 27 Iunie 1915 la 10 ore a. m. în localul școlii gr.-ort. pe lângă următorul

PROGRAM:

1. Deschiderea și constituirea adunării generale.
2. Prezentarea bilanțului încheiat la 31 Decembrie 1914.
3. Decidere asupra venitului curat.
4. Alegerea de contabil și casier.
5. Eventuale propuneri.

Feldioara, la 10 Iunie 1915.

Directiunea.

MEGHIVÓ.

A «Földvári hitelszövetkezet» tekintetes tagjai ezennel meghívatnak

a VI-ik rendes közgyűlésre,

mely 1915 június hó 27-én d. e. 10 órakor a gör.-kel. iskola tantermében fog megtartatni a következő

TÁRGYSOROZATTAL:

1. A közgyűlés megnyitása és megalakulása.
2. Az 1914 év dec. hó 31-én lezárt mérleg előterjesztése.
3. Határozat a tiszta nyereség fölött.
4. Könyvelő és pénztárnok választása.
5. Esetleges indítványok.

Földvár, 1915 június hó 10-én.

Az igazgatóság.

Activa — Vagyon.	Bilanț cu 31 Dec. 1914.	Mérlegszámla 1914 dec. hó 31-én.	Pasiva — Teher.
	K f		K f
Cassa — Pénztár készlet	175·17	Párti fundamentale — Üzletreszek	1,460·—
Imprumuturi — Kölcsönök	27,969·87	Depuneri spre fructificare — Betétek	9,313·20
Mobiliar — Felszerelés	300·—	Cont-curent — Folyószámla	16,181·40
10% amortizare — 10% leírás	30·— 270·—	Fond de rezervă — Tartalékalap	1,294·23
Interese transitoare restante — Átmeneti hátralékos kamatok	300·91	Dare rest. — Hátralékos adó	286·16
	28,715·95	Profit curat — Tiszta nyereség	180·96
			28,715·95

Spese — Veszteségek.	Contul Profit și Perdere.	Nyereség- és Veszteségszámla.	Venite — Nyereségek.
	K f		K f
Interese la depuneri — Betéti kamatok	584·99	Interese dela imprumuturi — Kölcsön kamatok	1,129·32
Interese la cont-curent — Folyószámla kamata	103·33	Proviziuni — Jutalékok	218·34
Dare: — Adó:			
10% după interese de depuneri			
10% betéti kamata adó	29·39		
de stat — állami adó	11·59		
Spese — Költségek	407·40		
Amortizare din mobiliar — Leírás a felszerelésből	30·—		
Profit curat — Tiszta nyereség	180·96		
	1,347·66		1,347·66

Feldioara, la 31 Decembrie 1914. — Földvár, 1914 december hó 31-én.

DIRECȚIUNEA: — AZ IGAZGATÓSÁG:

Andrieu Savu m. p., președinte — elnök.

Gedeon Bucșa m. p., vice-președinte — alelnök.

Nicolae Roșca m. p.

Nicolae Silea m. p.

Ioan Bozonea m. p.

Subsemnatul comitet de supraveghiare examinând conturile prezente le-am aflat în consonanță cu registrele. — Az alulírott felügyelő-bizottság részéről megvizsgáltattott és a könyvekkel összehangzóznak találtattott.

Nistor Carstea m. p., președinte — elnök.

Ioan Stanciu m. p.

Nicolae Silea m. p.

George Mihui m. p.

Ioan Bunea m. p.

Ioan Savu m. p.

George Cornea m. p.

„SĂCANA“, institut de credit și economii, societate pe acții în Sacul.

CONVOACARE.

Domnii acționari ai institutului de credit și economii, ca societate pe acții «SĂCANA» se convoacă la

a X-a adunare generală ordinară,

care se va ține în Sacul la 29 Iunie st. n. 1915 la 3 ore p. m. în localul școlii confesionale gr.-or. române din loc.

Obiectele de pertractare:

1. Raportul direcțiunii și comitetului de supraveghiere în legătură cu prezentarea bilanțului pro 1914.
2. Decidere asupra bilanțului și darea absoluturului.
3. Propunerea direcțiunii și decedere asupra întrebuintării profitului curat.
4. Alegerea a 5 membrii în comitetul de supraveghiere conform §-lui 36 din statute.
5. Eventuale propuneri.
6. Exmiterea a 2 acționari pentru verificarea procesului verbal luat în adunarea generală.

P. T. Domnii acționari, cari voesc a participa la adunare, cu vot decisiv, în persoană sau prin plenipotențiat, sunt rugați — conform §-lui 19 din statute — a-și depune acțiunile și eventual documentul de plenipotență cel mult până la 28 Iunie a. c. la 12 ore a. m. la cassa institutului. Acțiunile se pot depune și la institutul de credit și economii «Albina» filiala din Lugoj. Sacul, la 12 Iunie 1915.

Direcțiunea.

Activa -- Vagyon.	Contul bilanț cu 31 Dec. 1914. — Mérlegszámla 1914. dec. hó 31-én.	Pasiva -- Teher.	
	K f	K f	
Cassa — Pénztár	2,982.86	Capital societar — Alaptőke	40,000.—
Cambii — Váltók	172,119.—	Fondul de rezervă — Tartalékalap	13,854.90
Imprumuturi hipotecare — Jelzálog kölcsönök	2,335.—	Fondul de rezervă special pentru dubioase — Külön tartalékalap	2,121.—
Efecte — Értékpapírok	11,310.—	Fond de binefaceri — Jótékonyalap	183.10
Realități — Ingatlanok	12,635.85	Depozit spre fructificare — Takarékbetétek	32,583.50
Mobilier — Butorok	200.—	Reescont — Visszleszámitolás	102,855.—
după amortizare de 10% — 10% leirás után	20.—	Imprumuturi hip. cedate — Engedm. jelzálogkölcsön.	2,335.—
	180.—	Lombard propriu — Lombard	5,200.—
Diverse conturi debitoare — Különböző tartozó számlák	11,181.82	Depozite — Letét	7,731.25
		Dividendă neridicată — Fel nem vett osztalék	1,021.—
		Interese transitoare la escont — Leszámitolási átmeneti kamatok	1,281.38
		10% dare după %-le capit. și rid. la depuneri — 10% adó tők. és kif. kamat után	212.90
		Diverse conturi deb. — Különböző hitelező számlák	2,071.08
		Profit curat — Tiszta nyereség	1,294.42
	212,744.53		212,744.53

Debit — Tartozik.	Contul Profit și Perdere. — Nyereség és Veszteség számla.	Credit — Követel.	
	K f	K f	
Interese capitalizate și ridicate la dep. — Tőkésített és kiizetett kamatok	2,069.98	Int. de escont — Leszámitolási kamatok	11,761.24
Interese de reescont — Visszleszámitolási kamatok	10,021.08	Interese de imprumuturi hipotecare — Jelzálog kölcsön kamatok	40.52
Int. de imprum. hip. cedate — Engedményezett jelzálog kölcsön kamatok	150.10	Int. dela efecte — Értékpapír kamatok	502.72
Interese de lombard propriu — Lombard utáni kamatok	361.40	12,304.48	
	12,602.56	Venit dela realități — Ingatlanok jövedelme	475.—
Spese: — Költségek:		Provizioni — Jutalék	4,732.06
requisize de scris, încălzit, luminat, porto etc. — írószerek, fűtés, világítás, porto stb.	368.46		
Salare — Fizetések	1,400.—		
Dare: — Adó:			
10% după inter. la depuneri — 10% betéti kamatok után	212.90		
directă și com. — egyenes és községi	1,587.50		
Competințe de timbre — Bélyeg illeték	25.70		
10% amortizare din mobilier — 10% leirás	20.—		
Profit curat — Tiszta nyereség	1,294.42		
	17,511.54		17,511.54

Sacul, la 31 Decembrie 1914. — Szácul, 1914 évi december hó 31-én.

DIRECȚIUNEA: — AZ IGAZGATÓSÁG:

Ion Ișfan m. p., cassar — pénztárnok. Aureliu Spătan m. p., dir.-exec. — vezérigazgató. Vasile Țarian m. p., cont. — könyv. Vichentie Țaran m. p. Damaschin Daicoviciu m. p. Eftimie Lăpăduș m. p. Dimitrie Soceniantu m. p. Petru Ghiocel m. p. Nicolae Roșu m. p.

Subsemnatul comitet de supraveghiere am examinat conturile prezente și le-am aflat în ordine și corecte. — Alôlirt felügyelőbizottság a jelen számlákat átvizsgálta s rendben levőknek és helyeseknek találta.

COMITETUL DE SUPRAVEGHIERE: — A FELÜGYELŐBIZOTTSÁG:

Sacul, la 12 Iunie 1915. — Szácul, 1915 évi Iunius hó 12-én

Mărian Groza m. p. Szoboszlai Sándor m. p. Arsenie Voșcinaru m. p. Nicolae Țaran m. p. Romulus Lața m. p.